

LAUDATIO DE L'ACTE D'ATORGAMENT DEL TÍTOL DE *DOCTOR HONORIS CAUSA* DE LA UNIVERSITAT DE GIRONA A LLUÍS LLACH I GRANDE

**Universitat de Girona
20 d'octubre 2017**

“Posem-nos
dempeus altra vegada i que se senti
la veu de tots solemnement i clara.
Cridem qui som i que tothom ho escolti.
I en acabat, que cadascú es vesteixi
com bonament li plagui, i via fora!,
Que tot està per fer i tot és possible”.

Com tan poques paraules d'un poeta poden dir tantes coses, ser tan actuals 37 anys després i ser tan definitòries dels nostres dos protagonistes d'aquest acte solemne.

Senyor rector de la Universitat de Girona;
autoritats acadèmiques, polítiques i civils;
companyes i companys de la comunitat universitària;
família de Miquel Martí Pol;
benvolgut Lluís Llach;
senyores i senyors;
amigues i amics;

S'ha m'ha atorgat l'honor d'apadrinar un gran músic, compositor i cantautor entre moltes altres facetes que intentaré glosar durant la meva intervenció i que dividiré, després d'una breu ressenya, més geogràfica que biogràfica, en diferents apartats.

Lluís Llach i Grande neix a Girona el 7 de maig de 1948. De pare metge, en Josep Ma Llach i de mare mestra, La Maria Grande és el segon fill de la família. En Josep Ma és el seu germà, cinc anys més gran. Viu tota la infantesa a Verges. Aquest poble empordanés serà una referència permanent per a ell, ja que és on va començar els seus estudis musicals i a compondre les seves primers melodies i cançons. També, perquè al 2007, després de 40 anys cantant, és aquest el lloc escollit pel seu comiat dels escenaris.

Un altre punt geogràfic de referència es Porrera, el poble de la mare, on hi passava els estius de la infantesa i adolescència. Aquest lloc serà la seva residència habitual el 1994 i reaprofitant uns terrenys familiars per a la producció del vi, ajuda a la reactivació comercial del municipi.

Verges 50 (1980) i Món Porrera (1995) són dos testimonis sonors de gran vàlua que mostren aquesta estima per la terra i el seu país.

La creació cultural i artística

L'extraordinària importància de l'obra de Lluís Llach radica en la seva qualitat artística, la dimensió social i la vinculació a unes èpoques crítiques de la nostra història. Tal i com diu el poeta Joan Brossa: "La millor biografia d'un artista és la seva obra". Només exposant la immensa producció musical i poètica que Lluís Llach ens ha llegat durant quaranta anys com a compositor i cantant, seria un motiu més que suficient per obtenir els mèrits que aquesta memòria, en forma de Laudatio, sol licita.

El valor afegit d'aquest corpus musical de més de dues-centes cançons és que no ha quedat aïllat o amagat en un calaix, sinó que ha vist la llum trencant el silenci a través d'una extensíssima discografia, fent així més ric el patrimoni musical català i universal.

Aquest és el llegat "sonor" de la seva obra, però són els centenars de concerts fets aquí i arreu del món, establint aquest "amor particular" amb el públic, on queda palès el veritable llegat artístic i humà que ens ha deixat.

Aquesta transmissió en directe d'idees, afectes i pensaments, feta tant al davant de les cent mil persones en el Camp Nou (1985) com en el poble més petit de muntanya davant d'uns quants centenars, fa que aquestes cançons un cop estrenades, ja no li pertanyin a ell tot sol sinó a un col·lectiu que se les fa seves, significat molts moments de lluita, protesta, amor, negació i reivindicació.

Un esment especial dins aquest apartat és el que Lluís Llach ha dedicat al treball de musicalització de grans poetes i que queda sintetitzat en el treball *Poetes* (2004).

Avui més que mai és obligat, diria que necessari, parlar de la relació de Llach amb el poeta Miquel Martí Pol. Amb el poeta de Roda de Ter va establir una relació que depassa el mer àmbit poeta-músic. Van establir una simbiosi on el respecte i l'admiració mútua combinades amb el mestratge poètic d'un i la inspiració melòdica de l'altre, varen generar veritables obres d'art.

El primer poema de Martí Pol que Lluís Llach musica és *Ara Mateix*, del qual hem sentit uns versos a l'inici, però és en *Un pont de mar blava* (1993), *Món Porrera* (1995) i *Germanies* (2000) on poeta i músic treballen colze a colze amb les lletres i la música. D'aquest treball conjunt, madurat i perfeccionat durant tants anys, en resulta una conjunció perfecte entre ritme textual i ritme musical, entre vers i melodia. En definitiva entre música poètica i poètica musical.

Ara voldria esmentar una altra faceta:

El seu compromís social

Des dels primers concerts amb el Setze Jutges el 1967 on ja defensava la tan castigada i prohibida llengua i cultura catalanes fins els seus actuals projectes solidaris amb les cultures minoritàries o minoritzades de la regió de Palmarin al Senegal, són innumerables les mostres, actes i exemples que podríem esmentar en relació al seu compromís social, amb la lluita per la pau i la solidaritat amb els menys afavorits i desvalguts.

Molts són els premis que així ho testimonien com la Creu de Sant Jordi, el del CIEMEN, el de la Unesco, per citar-ne un quants. Però són els concerts i enregistraments solidaris on es fa més palès aquest leit-motiv de compromís social que marca tota la seva vida. Ja sigui en benefici dels refugiats albanos-kosovars, Amnistia

Internacional, Objectors de Consciència; Salvem l'Empordà, Metges sense Fronteres; els nens del barri del Raval; fent costat als refugiats espanyols a Alemanya i Suïssa; per la llibertat d'expressió; contra els assassinats de Vitòria, d'Ernest Lluch... entre molts altres exemples fins i tot després d'haver deixat de cantar.

No és estrany que amb aquest currículum l'escriptor Manuel Vázquez Montalbán el definís com "Entestat practicant de l'ètica de la resistència".

Publicacions sobre Lluís Llach. El Lluís Llach escriptor

Aquesta rica i dilatada trajectòria cultural i artística banyada sempre per les aigües del seu compromís social han generat nombroses publicacions dedicades exclusivament a la seva obra i la seva persona. Aquest també és un bon indicador per a mesurar l'índex d'impacte d'un personatge i valorar-ne la seva dimensió real.

Però més que parlar sobre el què han escrit sobre ell l'Espinàs, l'Ignasi Riera, en Josep-Miquel Cervià, la Caty Ytak, entre molts altres, m'agradaria caminar vers el Llach escriptor, que quan deixa els escenaris, "Inconformista de mena i Aprenent constant, segons es defineix ell mateix, troba en la literatura un camí que l'apassiona.

En el discurs d'agraïment per la concessió del Desè Premi de Narrativa Maria Àngels Anglada a Figueres el 2013 per la seva primera novel·la "Memòria d'uns ulls pintats" (Empúries 2012) ens deixa paraules tan significatives com aquestes: *... vaig deixar de cantar perquè volia aprendre a viure d'una altra manera;estic aprenent a fer-me vell que és un magnífic, apassionant i hecatòmbic aprenentatge. I avui sóc aquí per la vostra generositat i perquè només fa cinc anys sobtadament vaig dir-me que potser ja seria hora d'aprendre a escriure. I en aquestes estic.*

Li seguien dos obres més. "Estimat Miquel" (Empúries 2013) i "Les dones de la Principal" (Empúries 2014). Està a punt de sortir la seva darrera novel·la "El noi del Maravillas".

La vessant vitivinícola

Un altre apartat a destacar és la vessant vitivinícola. Un aspecte potser més terrenal que els altres, amb tots els sentits que aquesta paraula amaga, però no menys important per la seva transcendència. Penseu que Llach es Taure, per tant telúric i a Porrera la terra forma part de l'existència més vital. "Es viu d'ella i es combat contra ella com en una lluita gairebé èpica i quasi anònima", tal i com ho cita Victor Mansenet en Alè de revolta.

Així doncs, arran d'uns aiguats que van afectar aquesta localitat el 1994, Llach va decidir plantar-hi unes vinyes, crear una societat i el 1997, juntament amb el seu amic d'infància, Enric Costa, crear el celler Vall-Llach.

El Lluís Llach polític

Potser no tan anònima però sí igual d'èpica és la lluita que té cada dia al parlament el Llach polític. De fet Lluís Llach sempre ha estat polític o dit d'una altra manera, el seu compromís polític l'ha acompanyat sempre en tots els actes.

Fundador de l'Assemblea Nacional de Catalunya al 2001, el 2015 lidera la llista de Junts pel Sí a la demarcació de Girona i el 26 d'octubre d'aquell any entra al Parlament de Catalunya del qual encara n'és diputat.

El compromís amb el procés de la independència de Catalunya per part del cantautor i la vinculació d'aquest procés amb la societat civil tenen a Llach com un dels representants més notables. Ara els seus concerts han canviat per actes i manifestacions arreu del territori explicant el procés i fent seu el que Joan Fuster ens diu en els seus adagis: "Tota política que no fem nosaltres, serà feta contra nosaltres. Així doncs no hem de callar, no podem, no devem."

La Fundació Lluís Llach

No vull deixar de parlar d'un projecte ja arrelat, fort i molt extens: la seva fundació

El 2007, després d'una visita al Senegal, Lluís Llach comença a concebre diversos projectes que es canalitzen en la creació d'una Fundació que havia de servir com a eina de treball que permetés incidir positivament en algunes situacions concretes i problemàtiques que havia viscut personalment en aquelles terres.

La possibilitat de muntar una estructura que pogués ajudar a millorar-les va ser l'objectiu de la creació d'aquesta fundació i que, vigent avui en dia, té com a finalitat la gestió i vigilància del seu desenvolupament. També l'aportació financera necessària per a la continuïtat i l'acompliment dels seus objectius.

Als projectes inicials que portà a terme la Fundació, YAYOMA-MAREMAR i ANEM MÉS LLUNY s'hi va afegir un tercer nascut el 2013, anomenat BINETA DIOP.

Lluís Llach i Girona

M'agradaria acabar aquests elogis, trencant el protocol i tutejar-te si m'ho permetes, parlant de tu i Girona, tancant així el cercle on l'havíem començat. És a dir recordant el teu naixement a la nostra ciutat, un fet biogràfic prou contundent com per fer-te sentir gironí, encara que no hi hagi viscut. Penso que aquest és el teu cas com també el nostre, el de tots els gironins i en especial la nostra comunitat universitària, orgullosa de saber que en formaràs part per sempre. Estem contents de tenir-te avui aquí, perquè ets, encara que la teva modèstia no ho vulgui admetre, un referent a les nostres vides.

Però en Lluís té més relacions d'amistat i complicitat amb Girona. A part de la seva fidel cita per Fires, durant molts anys seguits al Teatre Municipal, el 1988 en va fer el pregó juntament amb el seu amic Martí i Pol. D'aquest honorable fet en tenim dos petites cròniques una de la mà del nostre protagonista i l'altre de Joaquim Nadal, l'alcalde en aquells moments.

En el llibre *Vides amb nom* en Quim Nadal ens diu parlant d'aquell dia 28 d'octubre de 1988:

En Miquel va adaptar el seu text a la música de Damunt d'una terra i en Lluís hi va posar tota la força de la música i la veu. La ciutat reconeixia en el pregoner la seva fidelitat de molts anys a la cita del Teatre Municipal i en

Lluís feia mostra d'amistat sincera a les seves arrels, la seva família, els seus amics, i tota la ciutat.

L'altre cita ve del mateix Lluís que en *Estimat Miquel*, diu al seu amic:

Tenir-te dalt del balcó de l'ajuntament de la ciutat, rient emocionat i divertit, fent-me cantar una lletra sobre fires i mosques gironines, era una manera lúdica de demanar-te perdó. Que hi hagués tanta gent amb cara de felicitat mirant-nos des de la plaça com si el fet de veure'ns junts els agradés, era corprenedor. (.....) En tot cas va ser una imatge forta, potent: La veu interior d'un poeta, a qui la malaltia emmudia, fent servir la d'un cantant per parlar a la gent.

Lluís, a través de la teva cançó "Amor particular" que vas fer al 1984 en has dit moltes vegades des de dalt els escenaris que... "potser amb timidesa, potser sense saber-ne, ens estimes.". Nosaltres avui i aquí et diem que també t'estimem!.

Per tot això i a partir de la iniciativa del Rector d'aquesta universitat demanem l'atorgament de la distinció de Doctor Honoris Causa a Lluís Llach i Grande

Dr. Joan de la Creu Godoy i Tomàs (Padri)
Professor Agregat del Departament de Didàctiques Específiques de la Facultat d'Educació de la Universitat de Girona i Director del Cor d'aquesta universitat.

Octubre de 2017